

Fő üzenetek Európai Antibiotikum Nap, 2022

A legfrissebb adatok és a jelenlegi helyzet

- Az ECDC becslése szerint az Európai Unióban, Izlandon és Norvégiában évente több mint 35 000 személy hal meg antibiotikumokkal szemben rezisztens fertőzések miatt – és ez a becsült szám az elmúlt években nőtt. Az antibiotikum-rezisztens fertőzések jelentette egészségügyi teher együttesen az influenzához, a tuberkulózishoz és a HIV-éhez/AIDS-éhez hasonlítható.
- A 2016-os és 2020-as év között összességében a fertőzések és az azoknak tulajdonítható halálozások becsült száma jelentősen emelkedő tendenciát mutatott szinte az összes baktérium és antibiotikum-rezisztencia kombinációja esetén az EU/EGT területén, bár a Covid19-világjárvány első évében, 2019 és 2020 között kis mértékű csökkenés volt tapasztalható.
- Az antibiotikumokkal szemben rezisztens fertőzések jelentette egészségügyi hatás több mint 70%-áért közvetlenül az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések felelősek. Ezt a megfelelő fertőzésmegelőzési és járványügyi intézkedések, valamint az egészségügyi ellátórendszerek antibiotikum-politikája révén minimálisra lehetne csökkenteni.
- A legnagyobb betegségterhelést a harmadik generációs cefalosporinokkal szemben rezisztens *Escherichia coli* okozta, ezt követte a meticillinnel szemben rezisztens *Staphylococcus aureus* (MRSA), majd a harmadik generációs cefalosporinokkal szemben rezisztens *Klebsiella pneumoniae*.
- A bakteriális fertőzések kezelésében alkalmazott utolsó vonalbeli antibiotikumokkal, például a karbapenemekkel szembeni rezisztencia okozza a legnagyobb hatást az egészségre. A karbapenem-rezisztens baktériumok okozta fertőzések miatti halálozások száma 2016 és 2002 között emelkedett. A karbapenem-rezisztens *Klebsiella pneumoniae* és *Acinetobacter* spp. esetén, amelyek az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések gyakori kórokozói, a fertőzés miatti halálozások száma körülbelül 50%-kal emelkedett 2016 és 2020 között.
- 2016 és 2020 között az *Acinetobacter* spp. okozta esetek számának és az antimikrobiális szerekkel szembeni rezisztencia (AMR) százalékos arányának legnagyobb mértékű növekedését olyan országokból jelentették, ahol már 2020 előtt is magas volt a jelentett *Acinetobacter* spp. okozta fertőzések esetek között az AMR százalékos aránya.
- Az egészségügyben az *Acinetobacter* spp. különösen nagy problémát okoz, mivel hosszú ideig képes fennmaradni az egészségügyi környezetben, és megtelepedését követően felszámolása közismerten nehéz.

- 2018-ban a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) úgy becsülte, hogy az antibiotikum-rezisztens baktériumok okozta fertőzések évente 1,1 milliárd euró költséget jelentenek az egészségügyi rendszerek számára az EU/EGT országokban.
- Egyértelmű összefüggés van egy adott népességben (pl. az elsődleges ellátás során) az antibiotikumhasználat gyakorisága és ugyanazon népességben a fertőzésekért felelős baktériumok körében az antimikrobiális rezisztencia szintje között. Más szóval, minél több antibiotikumot fogyasztanak egy országban, annál nagyobb lesz az országban a rezisztencia aránya.
- Emellett a fertőzésmegelőzési és járványvédelmi intézkedések bevezetése és betartása fordítottan arányos összefüggést mutat az antimikrobiális rezisztencia mértékével, különösen a kórházak és egyéb egészségügyi létesítmények esetén. Mindez azt mutatja, hogy minél több figyelmet fordítanak egy országban a fertőzések megelőzésére és a járványok kezelésére, annál alacsonyabb lesz a rezisztencia százalékos aránya.
- A 2012 és 2021 közötti időszakban statisztikailag szignifikáns csökkenést figyeltek meg az antibiotikumok felhasználása terén az EU/EGT országokban mind a közösségben (elsődleges ellátási környezet), mind a kórházakban. Statisztikailag szignifikáns mértékben emelkedő tendenciát egy országban (Bulgária) figyeltek meg.
- Lehetséges, hogy 2020-ban a Covid19-világjárványhoz köthető tényezők hatással voltak a közösségben az antibiotikum-használatra az EU/EGT területén (pl. a betegségek terjedésében bekövetkező változások, az egészségügyi ellátásért fordulás jellemzői, a felírási gyakorlatok és a nem Covid19-cel összefüggő légúti fertőzéseknek a nem gyógyszeres megelőző intézkedések miatti alacsonyabb incidenciája). Ugyanakkor a közösségi szektorban használt „széles” és „szűk” spektrumú antibiotikumok közötti arány emelkedése 2020 és 2021 között felgyorsult.
- Bár a kórházi szektorban az EU/EGT területén korábban sosem tapasztalt csökkenés mutatkozott az átlagos felhasználás tekintetében 2020 és 2021 között, nagymértékű növekedés következett be a széles spektrumú, illetve az utolsó vonalbeli antibiotikumok felhasználásában.
- Az antimikrobiális szerekkel szembeni rezisztencia (AMR) továbbra is komoly kihívást jelent az EU/EGT területén, és folytatnunk kell a szükségtelen antibiotikum-használat csökkentésére irányuló erőfeszítéseket, valamint javítanunk kell a fertőzésmegelőzési és járványvédelmi gyakorlatainkat annak szignifikáns csökkentése érdekében.
- Az AMR előfordulásának jelentett százalékos aránya nagymértékben eltér a különböző országok között bizonyos baktériumfajok és antimikrobiális csoportok kombinációja esetén, és ez a jelenség gyakran mutat észak-dél vagy nyugat-kelet irányú gradienst. Általában véve az AMR legalacsonyabb százalékos arányáról az észak-európai országokban számoltak be, a legmagasabb arányról pedig a dél- és kelet-európai országokban.
- Az antimikrobiális rezisztencia közegészségügyi veszélyként való fokozott felismerése, és a fertőzésmegelőzés és járványvédelem terén a bizonyítékokon alapuló iránymutatások rendelkezésre állása, valamint az antimikrobiális stewardship és a megfelelő mikrobiológiai kapacitások ellenére a probléma megoldására irányuló közegészségügyi intézkedések továbbra sem tekinthetők elégségesnek. Sürgősen szükség van határozottabb beavatkozások és intézkedések alkalmazására az antimikrobiális rezisztencia kezelése érdekében, és ezek jelentős pozitív hatással lennének a népesség egészségére és a jövőbeli egészségügyi költségekre is az EU/EGT területén.